

SAMENVATTING

LKC 08.101/114/115 Klacht over (niet optreden tegen) pesten, alsmede over de gang van zaken rond de verwijdering van school en informatieverstrekking aan de nieuwe school; PO

Ouders klagen dat de groepsleerkracht inadequaat gehandeld heeft toen hun zoon A gepest werd en dat de locatiedirecteur hardhandig tegen hem is optreden. Tevens beklagen zij zich over het onvolledig bijhouden van het leerlingdossier en over het voortijdig en eenzijdig informeren van andere ouders over de voorgenomen verwijdering van hun zoon; de laatste verwijten zij tevens dat hij contact opgenomen heeft met de nieuwe school zonder hen daarover te informeren waardoor hun zoon op die school niet onvoorwaardelijk is aangenomen.

De Commissie acht voldoende aannemelijk gemaakt dat de groepsleerkracht pestproblemen zowel op individueel niveau als in groepsverband, alsook met betrokken ouders besprak en zich voor A heeft ingezet. Niet is gebleken dat de leerkracht de voortgang van haar aanpak van de pestproblemen, alsook haar specifieke inzet voor hun zoon duidelijk met klagers heeft besproken tijdens een officieel oudergesprek. Door te besluiten om eerder afgesproken wekelijkse gesprekken niet te voeren zonder hiervoor iets in de plaats te stellen, heeft zij een belangrijk sturingselement uit handen gegeven.

De Commissie kan billijken dat de adjunct-directeur haar greep heeft verstevigd toen A zich verzette tegen het vastpakken op het moment dat zich een onveilige classesituatie voordeed. Zodra klaagster op school was, heeft de adjunct-directeur A losgelaten. Niet gebleken is dat zij door op die manier te handelen over de schreef is gegaan en A harder of langer heeft vastgepakt dan nodig was.

Klagers hebben niet aannemelijk weten te maken dat het dossier onvolledig is waar het gaat om de beschrijving van incidenten. Wel is nagelaten verslagen te maken van de gesprekken met klagers waardoor duidelijk zou zijn geweest wat er was besproken en mogelijk voorkomen had kunnen worden dat klagers zich niet serieus genomen voelden.

Een brief met informatie over de verwijdering van een leerling dient rechtstreeks aan ouders bekend gemaakt moet worden (dus niet via tussenkomst van de leerlingen). Ook oordeelt de Commissie dat de brief te vroeg is verstrekt. Een school kan een leerling immers pas verwijderen als deze terecht kan op een andere school.

Op grond van zijn wettelijke plicht om op zoek te gaan naar een andere school mocht de directeur contact opnemen met andere scholen. Echter door klagers niet te informeren over zijn inspanningen om voor A een andere school te zoeken in de wetenschap dat klagers zelf ook naar een school zochten, heeft de directeur het risico aanvaard dat zijn resultaat niet verenigbaar zou zijn met de keuze van klagers.

De klachten zijn deels gegrond, deels ongegrond verklaard.

Advies Landelijke Klachtencommissie Onderwijs

Inhoud klacht

Ouders klagen dat de groepsleerkracht hen onvoldoende heeft geïnformeerd dat hun zoon werd gepest, onvoldoende daadkrachtig is opgetreden tegen de pesters en geen adequaat plan heeft opgesteld om het pesten tegen te gaan. Zij klagen er tevens over dat de locatiedirecteur hun zoon toen hij boos was hardhandig heeft vastgepakt en uitgescholden.

Tenslotte beklagen zij zich over het onvolledig bijhouden van het leerlingdossier en over het voortijdig en eenzijdig aan andere ouders bekend maken door de algemeen directeur dat klagers' zoon zou worden verwijderd; de laatste verwijten zij tevens dat hij contact opgenomen heeft met de nieuwe school zonder hen daarover te informeren waardoor hun zoon op die school niet onvoorwaardelijk is aangenomen.

Toetsing door Commissie

De school beschikt over een uitgebreid pestprotocol, waarin wordt beschreven wat onder pesten wordt verstaan, hoe pesten voorkomen kan worden en wat te doen als pesten desondanks toch voorkomt.

De Commissie stelt op grond van de stukken en het gestelde ter zitting vast dat de leerkracht in het kader van pestpreventie wekelijks aandacht heeft besteed aan de sociaal-emotionele vaardigheden van de leerlingen.

Verder heeft de leerkracht voldoende aannemelijk gemaakt dat zij pestproblemen zowel op individueel niveau als in groepsverband, alsook met betrokken ouders besprak. Hierdoor is de Commissie ervan overtuigd dat de leerkracht zich voor A heeft ingezet. Echter er is niet gebleken dat de leerkracht de voortgang van haar aanpak om pestproblemen te voorkomen en op te lossen, alsook haar specifieke inzet voor A duidelijk met klagers heeft besproken tijdens een officieel oudergesprek.

Duidelijke evaluatiemomenten van de pestproblematiek en de situatie omtrent A ontbraken. Er is veel met klaagster gesproken, maar dit gebeurde informeel en ad hoc. Voor het verhogen van de betrokkenheid van de ouders bij de aanpak van het pestprobleem was besloten voortgangsgesprekken te plannen met de ouders om aldus duidelijk te maken dat de leerkracht op de hoogte was van de pestproblematiek van A en de zorgen die klagers hierover hadden. Aan het einde van groep 6 zijn daarom afspraken gemaakt tussen de school en klagers. De school zou wekelijks gesprekken voeren met A en klagers om eventuele problemen en de stand van zaken te bespreken. De Commissie stelt vast dat de leerkracht van groep 7 besloot om deze wekelijkse gesprekken niet te voeren zonder hiervoor iets in de plaats te stellen. Hiermee heeft de leerkracht naar het oordeel van de Commissie een belangrijk sturingselement uit handen gegeven. Dat is naar het oordeel niet alleen de leerkracht maar ook de directeur aan te rekenen. De directeur was immers aanwezig tijdens het gesprek waar de afspraak was gemaakt om wekelijks gesprekken te voeren. Hij had er op toe moeten zien dat deze afspraak nagekomen zou worden. Verder had het op de weg van de directeur gelegen ondersteuning voor de leerkracht te regelen nadat zij daar zo duidelijk om had gevraagd toen zij op enig moment ook niet meer wist hoe ze met de situatie om moest gaan. Dat probleem op school had naar het oordeel van de Commissie op schoolniveau opgelost moeten worden en staat los van de vraag of de bestaande pestproblematiek een gevolg was van problemen in de gezinssituatie of nu juist een gevolg was van de situatie op school.

Op grond van het bovenstaande is voor de Commissie voldoende aannemelijk gemaakt dat de leerkracht daadkrachtig heeft opgetreden tegen de leerlingen die A hebben gepest waardoor die klacht ongegrond is. De overige onderdelen van de klacht tegen de leerkracht acht de Commissie gegrond omdat de leerkracht klagers niet heeft geïnformeerd over de keren dat hun zoon is gepest en de acties die zij vervolgens in het kader van pesten heeft ondernomen.

Vlak voor het einde van het schooljaar 2007/2008 is A heel boos geworden. Daarover bestaat geen onenigheid. Verder staat vast dat de adjunct-directeur de boze A heeft vastgehouden. De Commissie dient te beoordelen of de adjunct-directeur daarmee klachtwaardig en in strijd met de afspraak dat A de klas mocht verlaten als hij voelde dat hij kwaad werd, heeft gehandeld.

De Commissie hanteert als uitgangspunt dat fysiek optreden jegens leerlingen niet gewenst is. Eveneens is de Commissie van oordeel dat er zich situaties voor kunnen doen, waarin fysiek optreden juist geboden is. In de onderhavige situatie is door verweerster aannemelijk gemaakt dat de veiligheid van A en zijn medeleerlingen door het gedrag van A ernstig in het gedrang was gekomen. De Commissie is van oordeel dat de adjunct-directeur A onder deze omstandigheden mocht vasthouden en in afwijking met de gemaakte afspraken hem mocht beletten het klaslokaal te verlaten.

Vervolgens beoordeelt de Commissie of de adjunct-directeur A harder en langer heeft vastgepakt dan nodig was om bovenstaande doeleinden te bereiken. Uit de stukken en het gestelde ter zitting blijkt dat A zich heeft verzet tegen het vastpakken en zich uit de greep van de adjunct-directeur heeft willen losmaken. Het bevreemdt de Commissie niet dat de adjunct-directeur vervolgens haar greep heeft verstevigd. Zodra klaagster op school was, heeft de adjunct-directeur A losgelaten. Het is de Commissie niet gebleken dat zij door op die manier te handelen over de schreef is gegaan en A harder of langer heeft vastgepakt dan nodig was. Op grond van bovenstaande komt de Commissie tot het oordeel dat het optreden van de adjunct-directeur de toets der kritiek kan doorstaan.

Of de adjunct-directeur A heeft uitgescholden toen zij hem vasthield kan de Commissie niet vaststellen omdat partijen elkaar weerspreken op dit onderdeel van de klacht. Uit hetgeen klagers hebben aangevoerd is de klacht op dit punt naar het oordeel van de Commissie ook niet voldoende aannemelijk geworden.

Op grond van het bovenstaande acht de Commissie de klacht tegen de adjunct-directeur ongegrond.

Naar aanleiding van de klacht over het leerlingdossier overweegt de Commissie dat dit dossier op grond van de wet in ieder geval moet bestaan uit administratieve gegevens (inschrijving, afwezigheid, adresgegevens) en een onderwijskundig rapport. Omdat in de wet niet exact is beschreven waaruit het onderwijskundig rapport dient te bestaan, heeft de school op dat vlak enige beleidsvrijheid.

In het algemeen geeft het rapport een beeld van de vorderingen van de leerling, van zijn houding ten opzichte van het onderwijs, een schooladvies en eventuele aandachtspunten.

De klacht van klagers richt zich er niet op dat de voortgang van A niet zou zijn beschreven. Klagers vinden het dossier onvolledig omdat niet alle incidenten die zijn voorgevallen, zijn beschreven.

Nog los van de vraag of van een school verlangd kan worden om schriftelijke verslagen te maken van alle incidenten die zich in een groep voordoen, overweegt de Commissie dat als partijen een andere perceptie hebben van de problematiek als gevolg daarvan ook een andere inschatting gemaakt zal worden van hetgeen wel of juist niet vastgelegd moeten worden. Naar het oordeel van de Commissie hebben klagers niet aannemelijk weten te maken dat de school een verkeerde inschatting heeft gemaakt en dat het dossier onvolledig is, waar het gaat om de beschrijving van incidenten. De Commissie acht deze klacht dan ook ongegrond.

Overigens is het de Commissie wel opgevallen dat het leerlingdossier weinig gespreksverslagen bevat. Door verslagen te maken van de gesprekken met klagers was duidelijk geweest wat er was besproken en had mogelijk voorkomen kunnen worden dat klagers zich niet serieus genomen voelden. De Commissie zal hierover een aanbeveling doen.

Wat betreft de klacht over de brief van 3 juli 2008 en het informeren van de nieuwe school merkt de Commissie het volgende op.

Het staat vast dat de directeur op 3 juli 2008 een brief aan alle leerlingen van de groep van A heeft meegegeven voor hun ouders. Deze brief bevat feitelijke informatie over de verwijdering en is naar het oordeel van de Commissie dan ook niet eenzijdig te noemen. Wel oordeelt de Commissie dat een dergelijke brief, met informatie over de verwijdering van een leerling, rechtstreeks aan ouders bekend gemaakt moet worden (dus niet via tussenkomst van de leerlingen). Ook oordeelt de Commissie dat de brief te vroeg is verstrekt. Een school kan een leerling immers pas verwijderen als de leerling terecht kan op een andere school. In dit verband moet de school acht weken zoeken naar een andere school. Op 3 juli 2008 wist de school nog niet of A op een andere school aangenomen zou worden. Omdat A toen nog niet definitief verwijderd had mogen worden, had de directeur daar ook nog niet over mogen berichten. Verder oordeelt de Commissie dat de directeur eerst het gesprek met klagers had moeten afwachten (dat al op 7 juli werd gehouden) voordat hij andere ouders ging inlichten over de verwijdering.

Op grond van zijn wettelijke plicht om op zoek te gaan naar een andere school mocht de directeur contact opnemen met andere scholen. Echter door klagers niet te informeren over zijn inspanningen om voor A een andere school te zoeken in de wetenschap dat klagers zelf ook naar een school zochten, heeft de directeur het risico aanvaard dat zijn resultaat niet verenigbaar zou zijn met de keuze van klagers. Het was verstandiger geweest om hierover met klagers contact op te nemen. Nu de directeur dit heeft nagelaten heeft hij onvoldoende zorgvuldig gehandeld. In zoverre is de klacht over het contact opnemen met de nieuwe school gegrond.

De Commissie acht de klacht over de brief, voor zover het gaat om het voortijdig informeren, en de klacht over het contact opnemen met de nieuwe school, voor zover het gaat over het niet afstemmen met klagers, gegrond.

Oordeel

De Commissie komt op grond van bovenstaande overwegingen tot het oordeel dat de klacht tegen de leerkracht over het niet inlichten over pestincidenten gegrond is. De klacht over het plan is gegrond voor zover het betreft het niet inlichten van klagers over de acties die de leerkracht ondernam in verband met de pestproblematiek. Voor het overige is de klacht tegen de leerkracht ongegrond. De klacht tegen de adjunct-directeur is ongegrond.

De klachten tegen de directeur over het onvolledige dossier en het eenzijdig informeren van de andere ouders zijn ongegrond. De overige klachten tegen de directeur zijn gegrond.

Aanbevelingen van de Commissie

De Commissie beveelt het bevoegd gezag van de basisschool aan:

1. beleid te ontwikkelen waarin aan de leerkrachten kaders worden aangeboden die duidelijk maken van welke contacten met ouders schriftelijk verslag moet worden gedaan voor het leerlingendossier en welke informatie in die verslaglegging moet worden opgenomen;
2. de zorgstructuur binnen de school tegen het licht te houden en daarbij speciaal aandacht te besteden aan de vraag waar docenten met een hulpvraag terecht kunnen, bijvoorbeeld als dit gaat om begeleiding van leerlingen met sociaal/emotionele problemen of gedragsproblemen;

3. de schoolleiding te informeren over de juridische status van een besluit (zoals een schorsing of een besluit tot verwijdering) binnen het bestuursprocesrecht en vast te stellen hoe invulling moet worden gegeven aan de wettelijke verplichting zich in te spannen voor een verwijderde leerling een opvolgende school te zoeken.

Aldus vastgesteld te Utrecht op 18 februari 2009 door mr. J.P.L.C. Dijkgraaf, voorzitter,
drs. M.J.M.N. van der Drift en J. Toes, leden, in aanwezigheid van mr. A.A. Veraart, secretaris.